

skole
1814 **200** 2014

FREDERIKSBERG
KOMMUNE



FREDERIKSBERG
STADSARKIV



**FREDERIKSBERGS
SKOLER I 200 ÅR**

Tekst: Henning Bro, stadsarkivar Phd.
Redaktion og layout: Pia H. Jacobsen, formidlingskonsulent.
Billeder: Se flere på www.frederiksbergbilleder.dk
Forsidefoto: Undervisning på Skolen ved Bülowsvej i 2008. Udsnit af foto.
Udlånt af Skoleafdelingen i Frederiksberg Kommune,
Fotograf: Allan Velstrøm.
Tryk: Rådhuservice, Frederiksberg Kommune.

Frederiksberg Stadsarkiv, 2014.

Indhold

Forord	side 3
Kronens og kirkens skole før 1858	side 4
Kommunale og private skoler 1850-1900	side 6
De første reformer 1890-1914	side 9
Velfærds kommunen bygges op 1914-1950	side 13
Velfærds kommunens uddannelsessystem efter 1950	side 17
Igen et børnerigt Frederiksberg	side 21

*Herunder: Eleverne følger med i et fysikforsøg hos magister og timelærer **Alfred Bang** (f. 1866) i fysiklokalet på Skolen på Lollandsvej i 1909. Udsnit af foto.
Fotograf: Joh. Weitzmann.*



Forord

Frederiksbergs skoler 200 år

I 1814 blev der indført undervisningspligt for alle børn mellem 7 år og konfirmationsalderen i hele Danmark. Undervisningen skulle være gratis, og der blev oprettet almueskolevæsen for købstæderne og landet, hvor der ideelt set skulle opføres en skole i hvert kirkesogn. 200-året for grundlaget for folkeskolen markeres i 2014 på forskellige måder rundt om i landet. Det er der også al mulig grund til at gøre på Frederiksberg:

På Frederiksberg var der taget hul på udviklingen før 1814, og siden forvandlede Frederiksberg sig fra et landsogn til en storby i Hovedstadsmetropolen. I de 200 år udviklede byens uddannelsessystem sig fra landsbyskolen i Allégade til i dag at omfatte kommunale og private grundskoler med SFO, specialskoler, gymnasier, erhvervsskoler og institutioner for både mellemlange og lange videregående uddannelser. Frederiksberg kan som by tilbyde næsten livslang uddannelse: Fra børnehaveklasse til ph.d.-uddannelser og efter- og suppleringsuddannelse.

Herunder: Flammerne holdes under kontrol i kemiforsøget på Skolen ved Bülowvej i 2013. Foto er udlånt af Skoleafdelingen. Fotograf: Klaus Sletting.





Herover: Kronen under enevælden (1660-1849) kaldtes enevoldskronen, og her er Christian V's (1646-1699), konge af Danmark og Norge 1670-99. Efter Christian V fulgte Frederik IV, som i 1699-1703 byggede Frederiksberg Slot og -Have, der har præget Frederiksberg lige siden. Foto er udlånt af Rosenborg Slot.

Kronens og kirkens skole før 1858

Lige efter 1654 blev der bygget en kirke med tilknyttet skolestue på Storm P Museets nuværende plads, da landsbyen Ny Amager (senere kaldet Frederiksberg) var blevet grundlagt ved Allégade.

I 1734 blev denne gamle kirke afløst af Frederiksbergs nuværende kirke på den modsatte side af Pile Allé. Ved siden af kirken opførtes i 1737 en bygning med præstebolig i den ene ende - og skole og degnebolig i den modsatte ende.

Skolen tilhørte kronen ligesom kirken og hele Frederiksberg. Guldalderdigteren Adam Oehlenschläger (1779-1850) blev skolens mest kendte elev.

LANDBOSAMFUNDET

Frederiksberg var frem til ca 1850 et landbosamfund med landsbyen langs Allégade. Bredegade og det første stykke af Smallegade samt gårde og landsteder på bymarken. Folketallet voksede langsomt fra ca. 1.000 i 1700-tallet til godt 3.000 i 1850.

Herunder: Ny Hollænderby Kirke og Prindsens Gård ved den senere Frederiksberg Runddel. Den første kirke stod færdig i ca. 1655 men nedbrændte 4 år senere. En ny kirke blev opført men nedrevet i 1734, da den nye Frederiksberg Kirke ved Pile Allé stod færdig. Rekonstruktionstegningen blev udført i 1948 af arkitekt Charles Christensen.





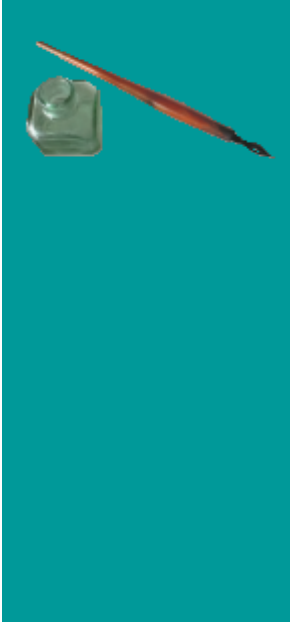
Præsten var kongens yderste embedsmand og dermed også ansvarlig for landsognenes fattig- og skolevæsen. I 1736 var Frederiksberg blevet et selvstændigt sogn, og i 1747 dannedes et fælles pastorat med Hvidovre, hvor Frederiksberg var hovedsogn og Hvidovre anneks. 1700-tallet førte til de første forbedringer af fattigvæsenet og landskolevæsenet, bl.a. blev flere såkaldte rytterskoler oprettet ved det øvrige krongods. I Hvidovre Sogn fik både Valby og Hvidovre rytterskole.

I 1802 og 1806 blev 1700-tallets forordninger samlet i nye reglementer for fattig- og skolevæsenet på Sjælland. Værdigt trængende kunne modtage fattighjælp, og børn på landet fik skoleundervisning. Få år efter kom dette til at indgå i landsdækkende anordninger bl.a. 1814-skoleanordningerne.

Bestyrelsen af det lokale fattig- og skolevæsen blev i hvert pastorat overladt til særlige kommissioner som kommissionerne for Frederiksberg-Hvidovre. I 1842 blev kommunalt selvstyre indført på landet - stadig med pastoratet som grænse. Den nye Frederiksberg-Hvidovre

*Herover: Blækhus med fjer til at skrive med og grifler til skifertavlen nedenunder.
Herunder: Frederiksberg Kirke set fra den nuværende Frederiksberg Runddel. Til højre ses præsteboligen og skolen. Fotografisk gengivelse af maleri fra ca. 1860 af ukendt kunstner.*





Kommunale og private skoler 1850-1900

Efter 1850 gav stor tilflytning Frederiksberg Kommune mange opgaver: Fattig- og hospitalsvæsen, skoler, vej- og kloakanlæg og forsyningsværker. Skolevæsenet blev hurtigt en af kommunens helt store opgaver, fordi folketallet voksede dramatisk. Den gamle landsbyskole var helt utilstrækkelig, og skønt den blev suppleret med to biskoler i 1857, var det

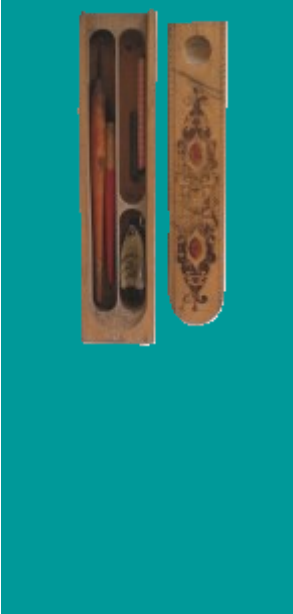
VILLABYEN

Med frigivelsen af byggeriet udenfor det fæstningsindespærrede København i 1852 opstod stadens brokvarterer, men byggefriheden omfattede også det selvstændige Frederiksberg. Gennem de følgende 30-40 år blev Frederiksberg forvandlet fra et landbosamfund til en villaby, der kom til at brede sig fra Sankt Jørgens Sø og frem til Falkoner Allé og Allégade. Industrialiseringen og indvandringen var drivkraften, og Frederiksberg kom da også fra starten til også at rumme etagehuse og fabriksanlæg. Hertil kom et ny bycentrum mellem landsbyen og banegården ved Solbjergvej. Samlet steg folketallet fra 2.800 i 1850 til 47.000 i 1890. Frederiksberg blev da landets næststørste by.

Herover: Stålpen og blækhus i glas.

Herunder: Skolen ved Falkoner Allé blev opført i 1863 som kommuneskole og ses her i 1890. Bygningen blev revet ned efter 1953, på stedet opførtes Falkoner Centret.





allerede i 1863 nødvendigt at opføre den første kommuneskole: Skolen ved Falkoner Allé.

Derpå fulgte et voldsomt skolebyggeri: Skolerne på Howitzvej (1874), Niels Ebbesen Vej (1877), Godthåbsvej (1881) og Fuglevangsvej (1885). Da byudviklingen foregik i den østlige del af Frederiksberg, kom de nye skoler naturligt nok til ligge her.

De to første kommuneskoler var sammen med det første rådhus med brandstation ved Falkoner Allé og fattig- og hospitalsvæsenets store institutioner med til at understrege, at området mellem landsbyen og den nye banegård blev Frederiksberg bycentrum.

Selv om kommunen bestræbte sig på at løfte sit skolevæsen så højt som muligt, bl.a. i form af heldagsundervisning, nye fag og 6-7 opadstigende klasser, tilbød den som andre af landets byer kun den grundlæggende skoleundervisning.

Herover: Penalhuset i træ havde mange navne: Griffelhus, pennehus eller pennalæske. Herunder: Til venstre: Drengeklasse i 1905 på Skolen på Niels Ebbesens Vej, som ses nedenunder. Til højre: Pige klasse i 1910 i Skolen på Godthåbsvej, som ses nedenunder.



Ganske få statslige latin- og katedralskoler tilbød undervisning efter 7. klasse, og det gav frit spil for det private initiativ.

Som andre byer fik Frederiksberg således i perioden et stort antal private mellem- og realskoler og gymnasier, der med statens godkendelse opnåede eksamensret. I 1890 var der i alt 30 private folke- og gymnasieskoler i byen.

Med industrialiseringen og øget administration i private virksomheder og det offentlige voksede behovet for mere teoretisk undervisning på erhvervsuddannelserne. Som andre byer fik Frederiksberg således sin tekniske skole allerede i 1871.

Da Frederiksberg sammen med København udgjorde landets hovedstad, blev byen i modsætning til landets øvrige byer tidligt hjemsted for videregående uddannelsesinstitutioner: Fra 1858 Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) og fra 1867 Hærens Officersskole.

Herover: Skoletasken i læder med skulderrem blev også kaldt en rumpedasker.

Herunder: Uddeling af mad til fattige børn fra kælderen under præsteboligen ved Frederiksberg Kirke. Fotografisk gengivelse af maleri fra 1886 af Alexander Wilde. Se mere fra Frederiksberg Byhistoriske Kunstsamling på <http://www.frederiksberg.collectrium.com/>



De første reformer 1890-1914

Perioden betegnede det afgørende brud med en ren liberalistisk opfattelse af det offentlige rolle i samfundsudviklingen.

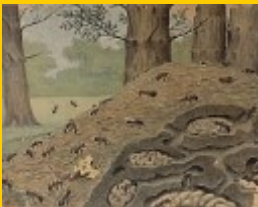
En lang række betydelige reformer blev gennemført på det sociale og sundhedsmæssige område, de første offentlige støtteordninger til boligbyggeri og husmandssteder, 1903-skoleloven m.m. Frederiksberg blev en væsentlig kommunal aktør i denne sammenhæng og gik på mange måder videre end de lovinitiativer, der udgik fra landspolitisk plan. Frederiksbergs skolepolitik var markant og blev helt



Herover: Søstrene Else (t.v.) og Edith Strauss Stenbo viser stolt hjemmesyede kjoler frem på Moltkesvej 5 i 1917 - efter mange års håndarbejdsundervisning i skolen.

- Til venstre: Det hvide øvelsesstykke, som blev kaldt en schweizerklud, var et element i den schallenfeldske undervisningsmetode, hvor elevernes renlighed også blev bedømt. Frederiksberg indførte som landets første offentlige skolevæsen metoden i 1885 anført af håndarbejds lærer **Emilie West (1844-1907)**, der skrev seminariepensumbogen *Vejledning til methodisk Undervisning i kvindeligt Haandarbejde* (1889).

- Nederst: Udsnit af en anskuelsestavle om myretuer.



5. Klasse. Drengene. Alm. Brøkers og Decimalbrøkers Addition og Subtraktion samt Multiplikation og Division med et helt Tal. Forholdsregning med Brøk indenfor det her nævnte Omraade.

Piger. Forholdsregning med hele Tal. Alm. Brøkers Addition og Subtraktion samt Multiplikation og Division med et helt Tal. Decimalbrøker læses og skrives samt multipliceres og divideres med 10, 100 og 1000.

6. Klasse. Drengene. Alm. Brøkers Multiplikation og Division med Brøk. Forholdsregning med Brøk. Lette Opgaver i Procentregning og (i Heldagsskolerne) Delingsregning. — Arealberegning: Rektangler med givne Sider, Trekanter med given Grundlinie og Højde, Cirkler med given Radius, Diameter eller Omkreds. Volumenberegning: Retstaaende Prismer (Kasser, Cylindre), hvis Højder ere givne, og hvis Grundflader ere givne eller let kunne findes.

Piger. Alm. Brøkers Multiplikation og Division med Brøk. Forholdsregning med Brøk. Lette Procentberegninger (kun som Hovedregning).

Afgangsklassen. Drengene. Rentesregning, Delingsregning og Handelsregning (fremmed Mønt, Maal og Vægt), Fladers og Legemers Beregning samt lidt anskuelig Geometri.

Piger. Vanskeligere Tilfælde af Forholdsregning, Procentregning, Delingsregning og Decimalbrøk samt lidt anskuelig Geometri.

Herover: Drengene og piger på samme klassetrin havde som oftest forskelligt pensum i regning fra 5. klasse i danske kommuner omkring år 1900. Sådan var det også på Frederiksberg. Pigernes pensum var mindre end drengenes. Pensum vedrørende geometri og rumforhold var forbeholdt drengeklasseerne. Afgangsklassen var 7. klasse. Der var kun 7 års undervisningspligt frem til skoleåret 1972-1973.

Uddrag af "Undervisningsplan for Frederiksberg Kommuneskoler (vedtaget af Frederiksberg Kommunalbestyrelse d. 8. Oktober 1900 og stadfæstet af Skoledirektionen d. 6. November (...))." Side 70-71.



I takt med befolkningstilvæksten fortsatte opførelsen af nye kommunale folkeskoler. I 90'erne kom der nye skoler i det folkerige Svømmehalskvarter, det var skolerne på: Nylandsvej (1892), Solbjergvej (1894) og Lollandsvej (1899).

Efter år 1900 skød de første kommuneskoler op på den vestlige side af Nordre Fasanvej: Skolerne på Duevej (1906) og på la Cours Vej (1911).

Mens kommunale skoler tidligere blev placeret på grunde, hvor der var plads i de enkelte karreer, blev de nye vestlige skoler anbragt på store selvstændige grunde, hvor der udover pladsen til større skolebygninger også var friarealer til skolehaver og sportspladser.



Herover: 1. eller 2. drengeklasse fra Skolen på Duevej i 1907 foran muren, der adskilte drenge- og pigeskolegården.

STORBYEN

Som følge af et forstærket industrielt opsving og øget indvandring til hovedstaden fortsatte Frederiksbergs byvækst yderligere i årtierne omkring århundredskiftet. Inden udbruddet af første verdenskrig i 1914 havde bebyggelsen bredt sig frem til og på den anden side af Fasanvejene. I 1914 nåede Frederiksbergs folketal næsten 100.000. Storbypræget blev tydeligt at se i etagebyggeriet, som kom til at dominere nogle kvarterer mellem Søerne og Falkoner Allé og Allégade, og navnlig de nye Svømmehals- og Mariendalskvarterer. Der skød nye selvstændige industrikvarterer op nord for banelinjen og i den vestlige del af Mariendalskvarteret.



I undervisningen blev det kommunale skolevæsen styrket med nye og praktiske fag som sløjd, husgerning og havebrugsundervisning. Første mellem- og realskoleundervisning begyndte i 1907. Særlige hjælpeklasser var indført allerede i 1891, og fra 1914 fik Skolen på Solbjergvej ekstra hjælpeklasser.

I år 1900 blev Frederiksberg Kommunes Fortsættelseskursus (FKFK) oprettet til de lidt ældre med behov for flere skolekundskaber. Hertil kom de mere sociale opgaver: En skolelægeordning i 1898 og den første skoletandlægeklinik i 1910.



Herover: Gymnastiktime i drengenes gymnastiksal på Skolen på La Cours Vej i 1911. Fotograf: Johannes Hauerslev. Udsnit af foto. Til venstre: En strikket sok.

Herunder: Der børstes tænder på Frederiksberg Skoletandklinik, Adilsvej 3, i 1910.



Velfærds kommunen bygges op 1914-1950

Fundamentet for velfærdsstaten blev lagt i mellemkrigsårene, besættelsestiden og de efterfølgende år. Frederiksberg blev en af de bykommuner, der fulgte op og blev opbygget som en egentlig velfærds kommune. Her blev skolevæsenet



Herover: Skolen på Godthåbsvej, læsesalen, 1936. Elever sidder med bøger ved læsesalens borde.

Til venstre øverst: Mælkekrusene blev brugt på Skolen på Lollandsvej fra 1920-erne og fremstillet lige i nærheden: Det lille krus er fra Københavns Fajancefabrik, i en årrække kaldet *Alumina*, i Smallegade. Det store krus er fra Porcelainfabriken Norden Danmark på Valby Langgade 95.

Desuden: Bogen *Regneundervisningen i det første Skoleaar*, fyldepen og blækviskelæder. Bogen Ole Bole ABC (1931-udgaven) blev illustreret af frederiksbergborger og tegner **Storm P.**

Til venstre: Tidsskriftet *VORE BØRN OG VORE SKOLER* blev udgivet i årene 1928-1980, fra 1929 af De frederiksbergske Skolekredse, som eksisterede i årene 1929-2002. Bladet henvendte sig til Frederiksbergs kommuneskolepersonale og forældre. Her ses en særlige forside fra 15. maj 1939. Forsiden var ellers prydet med små sort-hvide



Herover: Overlærer Lorentz Hellung (1870-1936) blev i ca. 1935 fotograferet på den nye Søndermarksskolen kort før sin pensionering. Karikaturtegningen til højre er ca. samtidig. Kunstner: Ukendt.



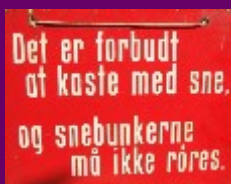
Herover til højre: Lærerinde ved Søndermarksskolen Nicolette K.L. Sommer (1878-1965) i 1946, året hvor hun gik på pension. Til venstre ses en karikaturtegning af hende fra ca. 1940. Kunstner: Ukendt.



Herover: Den nye, særskilte bygning til Fritidshjemmet på Lindevangsskolen stod klar i 1947, men fritidshjemmet havde eksisteret på skolen siden 1937. Fotograf: Foto-Service. Til venstre: Tommelfinger strikkes på vante - og en skoletaske.

Kommunens stærke satsning på skoleområdet bestod af langt mere end mursten: Nye skoler fik fra starten mellem- og realskoleafdelinger, og tilsvarende overbygning gennemførtes på de ældre skoler. For de ikke bogligt egnede elever med behov for en længere skoleundervisning, indførtes på alle skoler eksamensfri mellemkole.

Planløsningen var den samme som de senest byggede skoler i de vestlige kvarterer, men skolebygningerne blev stadig mere omfattende ligesom de omgivende arealer til have- og sportsanlæg samt skolehaver.



I takt med udbygningen af de vestlige bydele fortsatte byggeriet af nye kommuneskoler her: Lindevangskolen (1929), Søndermarksskolen (1934) og Sønderjyllandsskolen (1943).

I 1919 overtog kommunen det hidtil private Frederiksberg Gymnasium og fire private mellem- og realskoler. Samtidig blev de fleste af byens private gymnasier til statskoler: Sankt Jørgens Gymnasium, Schneekloths Skole og Falkonergårdens Gymnasium. I 1921 oprettede staten, København, Frederiksberg og Gentofte et særligt studenterkursus efter at have overtaget nogle private kurser. Den offentlige enhedsskole fra første klasse til studentereksamen var sikret.

I 1934 kom kommunalisering også til at omfatte Thorvaldsenskolen og Rahbekskolen. Der opstod desuden et større antal kommunale eller kommunalt støttede daginstitutioner og fritidshjem i skolevæsenets yderste led. FKFK udbyggede sine undervisningsaktiviteter og fik tillagt både aftenskole og ungdomsskole. Oveni fik skolevæsenet en lang række socialt betonedede opgaver i form af udbygget skolelæge- og tandlægeord-



Herover: Den nybyggede Søndermarksskole fik observatorium, som her ses udefra i 1940. Til højre ses elever ved teleskopet indenfor i 1950. Til venstre: Sneskiltet fra Skolen på Lollandsvej havde ikke altid den ønskede virkning.



Herover: Tyske flygtninge forlader Søndermarksskolen midt i august 1945. I foråret 1945 havde den tyske besættelsesmagt beslaglagt Søndermarksskolen til indkvartering af tyske flygtninge. Et stort antal elever og lærere gennemførte undervisning i private hjem og andre steder i 1945. Seks af Frederiksbergs skoler husede tyske flygtninge i adskillige måneder, hvorpå skolerne blev sat i stand, før elever og personale kunne vende tilbage. Fotograf: Svend Liisberg, Frederiksberg Bladet.

ning, udvidet skolebespisning, skolepsykologisk kontor, svagbørnskolonier, børnesanatorium samt feriekolonier.

En tilsvarende vækst kendetegnede periodens videregående uddannelsesinstitutioner på Frederiksberg: KVL undergik løbende udvidelser, i slutningen af 1920'erne opførtes nye bygninger til Købmandsskolen og Niels Brocks Handelsskole på Julius Thomsen Plads, og i 1934 får Frederiksberg Seminarium lokaler i den gamle skole på Solbjergvej.

En afdeling af Københavns tekniske Skole åbnede i 1936 i Julius Thomsen Gade, og Handelshøjskolen fik en bygning

STORBYEN I HOVEDSTADEN

Omkring 1950 var Frederiksberg næsten udbygget og nåede et folketal på næsten 120.000. Den fortsatte industrialisering var igen drivkraften, men byvæksten forgik nu i den vestlige del af byen. Vest for Fansanvejene kom de nye bydele til at bestå af samlede kvarterer med lavere og mere åbent etagebyggeri, villakvarterer, grønne områder med folkeparker, idrætsanlæg og særlige industrikvarterer.

Velfærdskommunens uddannelsessystem efter 1950

I 1950- og 1960-erne blev den sidste del af Frederiksberg udbygget i kvartererne på begge sider af Frederiksbergs Roskildevej. I 1956-1957 blev Skolen på Nordens Plads bygget her som en moderne etplan-skole med alle tidens nye faciliteter.

Med det faldende folketal og børnetal i 1980-erne og de første år af 1990-erne blev de tiår dog kendetegnet ved nogle skolelukninger.

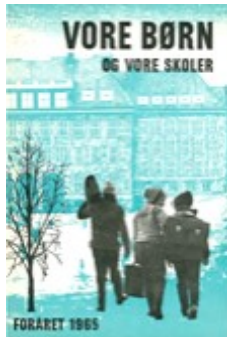
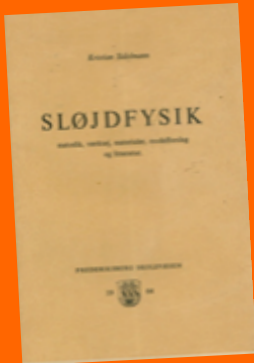


Herover: Elever løser opgaver i et af lokale på den nye Skolen ved Nordens Plads i 1958. Klassen er blandet. I en af de ældre skoler gik den sidste pige klasse først ud af 3. real i 1960, men antallet af blandede klasser blev gradvist øget gennem 50-erne. Fotograf: Aage Strüwing.

Til venstre: Geografibogen Fra Oder til Stillehavet fra 1952 havde undertitlen Sovjetunionen - Polen - Tjsekoslovakiet og var skrevet af Thorvald Nørlyng og Knud Nygård.

EFTERKRIGSTIDENS BY

Efter 1950 faldt Frederiksbergs folketal brat for at bunde i 1988 med 85.000 borgere. Nyt boligbyggeri og store fabriksgrunde var blevet den store magnet i forstæderne. De store fabriksgrunde i forstæderne førte i samme periode til, at et stadig større antal industrivirksomheder og -arbejdspladser flyttede og forsvandt fra både Frederiksberg og København.



Efter et mellem spil hvor tidsskriftet *VORE BØRN OG VORE SKOLER* var fællestidsskrift for Frederiksberg, København og Gentofte skolevæsenere blev det igen udgivet af Frederiksberg Skolevæsen og De frederiksbergske Skolekredse.— Omslaget fik farve i 1950-erne, og i starten af 1960-erne blev designet fornyet, og omslagets farve blev også brugt som enkeltfarve indeni.

Antallet af nye daginstitutioner, fritidshjem og SFO'ere voksede derimod konstant gennem hele perioden. Ved indførelsen af højere forberedelseseksamen i 1968 oprettedes Statens Kursus til HF på Frederiksberg samme år.

Da kommunalreformen i 1970 gik uden om Frederiksberg og København, fik de to kommuner—udover

Til venstre: Overlærer ved Skolen på Lollandsvej, **Kristian Sidelmann** (f. 1915), skrev bogen *Sløjdfysik* med undertitlen *metodik, værktøj, materialer, modelforslag og litteratur* (1964). Derunder ses et resultat af undervisningen, nemlig et telegrafapparat udført i udskåret træ, en garntrisse, metal og andre små elementer.

Herunder: Elever i skolegården på Lindevangskolen i 1955. Næste side: Den meget slidte bog fra 1966 er *Biologi for 7. klasse* af Svend Aa. Jensen, P.L. Jørgensen og illustreret af **Jørgen Clevin** (1920-1993), lærer på Skolen på la Cours Vej, frederiksbergborger, tegner og TV-vært.



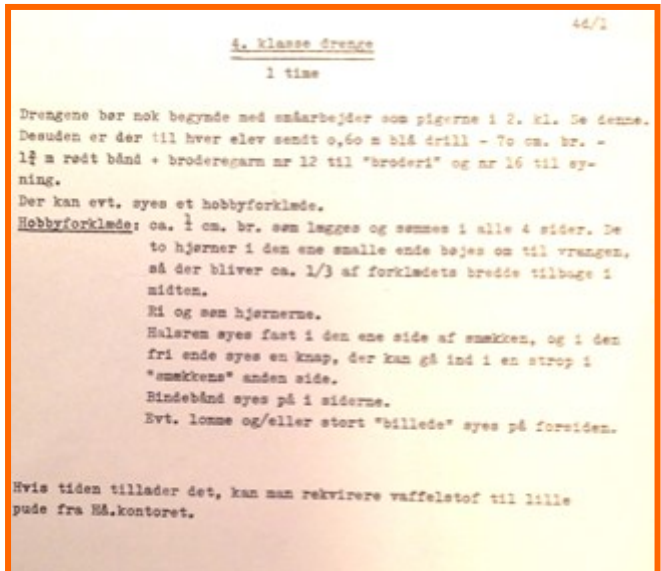


Skolen på la Cours Vej fik en moderne tilbygning. Ca. 1969.

opgaver. Som konsekvens af det overtog Frederiksberg Kommune i 1986 byens fire statsgymnasier. I 1978 var FKFK blevet opdelt i selvstændige aften- og ungdomsskoler, og dets forberedelseskursus blev til

Herunder: Musikundervisning på Skolen på Lollandsvej i 1984, nu Frederiksberg Ny Skole. Fotograf: Ib Holst-





Ovenfor: Denne lærervejledning anbefaler en særlig indsats i undervisningen af drenge i håndgerning i 4. klasse. Med 1975-loven blev håndgerning obligatorisk for drenge fra 4. klasse.

Til venstre: En blyantspidsner med vippebillede i et lille TV af plastic fra ca. 1980, et bånd til spolebåndopgaver til en gymnastikopvisning i 1960 og en lyserød pigeskoletaske fra ca. 1975.

Herunder: Der blev undervist i datalære på en Commodore 64 i 1982-83 på Skolen på Lollandsvej, hvor Frederiksberg Ny Skole senere fik lokaler. Fotograf: Ib Holst-Hansen.



Igen et børnerigt Frederiksberg

Da børnetallet på Frederiksberg igen steg igennem 1990-erne, nullerne og tierne, var situationen en anden: Der fulgte nye daginstitutioner, nye folkeskoler og en indsats for at opfylde børnefamiliernes krav til et trafik sikkert og grønt nærmiljø.

I 2001 blev Tre Falke Skolen oprettet som en særlig 10.-klasseskole. Skolen ved Søerne fik lokaler i flere tidligere institutioner, der blev nedlagt, ombygget og fik tilbygninger. Her indgik den tidligere Skolen på Niels Ebbesens Vej, studenterkurssets lokaler og Frederiksberg Gymnasium.

På den tidligere Skolen på Lollandsvej blev Frederiksberg Ny Skole åbnet.



*Herover: Tre Falke Skolen fik et udbygget 10.-klasses-tilbud i 2001. Skolen ses her i 2006. Fotograf: Anne Fogh.
Til venstre: CD –er afløste både lyd bånd og computerdisketter.*

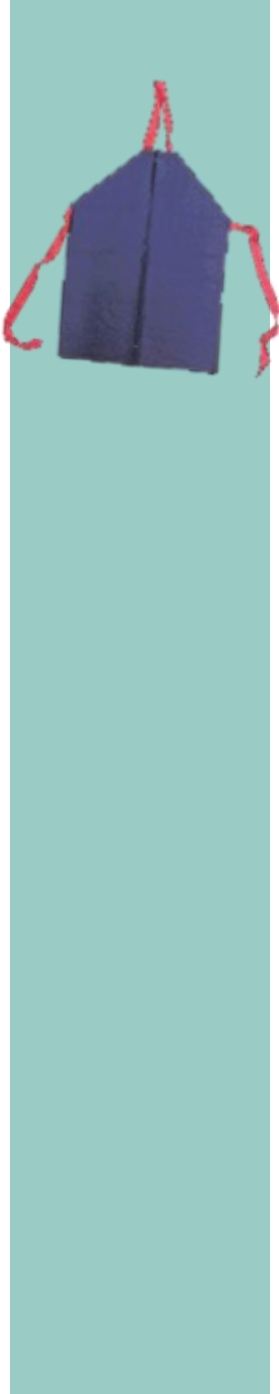
SERVICEBYEN

I årtierne omkring årtusindeskiftet vendte udviklingen. Befolkningstallet steg og nåede 102.000 i 2014, og mens de sidste industrier forsvandt, vandt nye erhverv frem: Nye slags detail- og butikshandel, forretningscenter, butikskomplekser, liberale- og serviceerhverv, interesseorganisationers hovedsæder, videregående uddannelsesinstitutioner og øvrige private og offentlige institutioner. Frederiksberg blev en serviceby. Forudsætningen var de store byomdannelse: Tidligere industri- og erhvervskvarterer blev omdannet til områder med moderne bolig- og erhvervsbyggeri. Afgørende var også periodens nye cykelstier og forbedringer i den kollektive trafik: Metro, Ring-S-bane og A-busser.

De fleste andre skoler blev ombygget til nye pædagogiske arbejdsmetoder og forsynet med tidssvarende faciliteter og teknik.

Et helt nybygget Frederiksberg Gymnasium åbnede på Falkoner Plads i 2004. Ved sammenlægning af Frederiksberg Studenterkursus og VUC dannedes i 2004 Voksenuddannelses Centret Frederiksberg på Falstersvej. Som følge af 2007-struktur-reformen blev det som byens tre andre almengymnasiale institutioner en såkaldt selvejende statsinstitution.

Frederiksbergs store antal institutioner for videregående uddannelser oplevede et kraftigt opsving. Byomdannelser skabte tilsvarende plads til det moderne byggeri, som var



Herover: Boldspil på Skolen ved Søerne i 2006. Fotograf: Allan Velstrøm. Herunder: Elever med træ og farver på Lindevangsskolen i 2013. Fotograf Klaus Sletting. Til venstre: Forklæde til madlavning.



nødvendigt. Handelshøjskolen blev omdøbt til CBS og fik adskillige nye bygningskomplekser: Ved Frederiksberg Centret hvor banegårdens sporterræn lå før, på NKTs gamle fabriksanlæg i nuværende Dalgas Have og i Porcelænsøen i Den kgl. Porcelænsfabriks gamle bygninger.

KVL, der i 2008 blev et fakultet under Københavns Universitet, havde i 60-erne bebygget et område nord for Thorvaldsensvej vest for Bülowvej og kunne i slutningen af 90-erne tilføje yderligere institutionsbyggeri ud til Rolighedsvej. Udbygninger gennemførtes også på Frederiksbergs mellemlange uddannelsesinstitutioner: Frederiksberg Seminarium, Frøbel Seminariet, Den sociale Højskole — samt på Forvaltningshøjskolen.



Herover: Naturfag på Skolen ved Bülowvej i 2013. Nederst: Elever ved bærbare computere på Lindevangsskolen i 2013. Fotos: Klaus Sletting. Til venstre: En skoletaske anno 2014.





Herover : På Skolen på Lollandsvej i 1907 står skoleinspektør Lars Petersen i midten, længst til venstre står lærer Johan E. Hillebrand, mens elever og en lærerinde ses i vinduet. Til højre: En skifertavle fra ca. 1910 og en Ipad4 fra 2012 nedenunder.

Se flere historiske fotos fra Frederiksberg:
www.frederiksbergbilleder.dk www.frederiksbergbilleder.dk

Se billeder i Frederiksberg Byhistoriske Kunstsamling:
www.frederiksberg.collectrium.com

Se historiske film om Frederiksberg:

Se hvad arkivet bruges til på Frederiksberg Stadsarkivs
 hjemmeside: <http://stadsarkivet.frederiksberg.dk/>

Se historiske nyheder på Frederiksberg Stadsarkivs facebook-side:
<https://da-dk.facebook.com/frederiksbergstadsarkiv>